

JU NESBE

OSTRVO

PACOVA

I DRUGE PRIČE

S norveškog prevela
Jelena Loma

Laguna

Naslov originala

Jo Nesbø

ROTTEØYA OG ANDRE FORTELLINGER

Copyright © 2021 H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo
Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, LAGUNA

**OSTRVO
PACOVA**

Sadržaj

Ostrvo pacova.	9
Brisač	131
Cvrčci	177
Protivotrov	265
Crni skakač	289

Ostrvo pacova

I

Vetar lenjo udara konopcem o jarbol zastave. Posmatram grad. Izgleda neobično mirno. Ali, naravno, sa krova devedesetospratnog nebodera ne vide se ljudi koji su se razmiledi po ulicama u bekstvu – ili u lovu. Ne čuju se povici onih što se bore, preklinjanje za milost ni škljocaji obarača. Ali pucnji se čuju. Režanje usamljenog motocikla. A sada kad se smrklo, vide se i vatre.

Doduše, ti požari odavde izgledaju malo. Zapaljeni automobili nalikuju na rustične lampione u gradu u kojem ulična rasveta ne radi već više od godinu dana.

Čujem rafal iz automatske puške, nedaleko odavde. Mladi su, ali već znaju da prekinu pre nego što se puška pregrije. Naučili su ono što im je neophodno da prežive u ovim vremenima. Tačnije, da požive malo duže od onih kojima je potrebno isto što i njima: hrana, oružje, krov nad glavom, benzin, odeća, droga i žena ili žene koje će preneti njihove gene na potomstvo. Da se poslužim klišeom, dole je džungla. A ta džungla se više ne zgušnjava iz dana u dan, već iz sata u sat. Cenim da će do zore i zgrada na čijem vrhu stojimo postati deo te džungle.

Sa ovog krova se evakušu oni koji to mogu. Elita, najbogatiji bogataši, oni koji su mogli da priušte kartu u jednom smeru. Gledam ih odavde, poslednju grupu od njih četrnaestoro koji nestrpljivo gledaju u pravcu zaliva, iščekujući vojni helikopter koji u turama prevozi do nosača aviona *Nju frontir*. Taj brod ima mesta za 3.500 ljudi i zalihe hrane, lekova i svih potrepština za četiri godine neprekinute plovidbe. Noćas će isploviti na pučinu i ostaće tamo do daljeg. Ne znam cenu karata, samo da su, navodno, jeftinije za žene pošto je odlučeno da polovi budu podjednako zastupljeni na brodu. Iako niko to nije izgovorio naglas, jasno je da je to Nojeva barka za elitu.

Pređa mnom stoji moj drug iz detinjstva Kolin Lou. Njegova žena Liza i ćerka Bet izviđaju pored helidroma. Kolin je jedan od najbogatijih biznismena u zemlji, u njegovom vlasništvu su internet sajtovi i nekretnine širom sveta, uključujući i neboder na kojem sad stojimo. Ipak, upravo sad mi je rekao da je sve što mu treba spakovao za manje od pola sata.

„Pa tamo i imate sve što vam treba“, uveravam ga.

Na krovu vladaju nervoza, užurbanost, ali i neka čudna ushićenost. Oko helidroma i pored izlaza na krov stoje teško naoružani, uniformisani plaćenici koji rade za Kolina i korporaciju *Lou*. Još njih je raspoređeno u prizemlju i ispred liftova. Njihov zadatak je da zaustave one koji pokušaju da prodru unutra i sklone se od bandi ili, po mogućstvu, uspeju da se ukrcaju u helikopter za *Nju frontir*. Teško im je zameriti što pokušavaju, a teško je zameriti i onima koji ih sprečavaju u tome. Svi mi se borimo za vlastiti opstanak i za opstanak svoje porodice, po takvom smo kalupu sačinjeni.

Kada sam oko podneva stigao u zgradu, ulice su zaudarale na strah i očajanje. Video sam čoveka u skupom odelu kako nudi čuvaru na ulazu aktovku punu novčanica, ali je

ovaj odbio, možda zbog prisustva svedoka, a možda i zato što se ne zna koliko će taj novac vredeti sutra. Odmah iza njega naišla je lepa sredovečna žena koja mi je bila odnekud poznata. Nabacivala se zapovedniku odreda podsećajući ga na sve filmove u kojima je igrala.

„Na pragu smo entropije“, kaže Kolin.

„Dobro znaš da ne znam te reči“, kažem.

„Drugi zakon termodinamike.“

„To mi ništa ne znači.“

„Postoji li nešto što vi pravnici znate?“

„Samo kako da čistimo za inženjerima.“

Kolin se smeje. Upravo sam opisao petnaest godina naše simbioze u korporaciji *Lou*.

„Entropija“, počne Kolin gledajući reckavu siluetu grada spram sunca koje tone u more. „Entropija znači da će u jednom zatvorenom sistemu sve s vremenom propasti. Kad ostaviš zamak od peska, njega će sutradan vetar i vremenske prilike izmeniti. Neće ga zameniti nečim boljim, već će ga pretvoriti u sivu zaravan. Beživotnu, bez duha. U ništavilo. To ti je, Vile, entropija. A ona je najuniverzalniji prirodni zakon od svih.“

„Zakon bezakonja“, kažem.

„Rečima jednog pravnika.“

„Rečima jednog filozofa. Tomas Hobs je smatrao da bismo bez zakona, bez društvenog ugovora, zapali u kaos koji je gori od najgore diktature. A meni se čini da je bio u pravu.“

„Levijatan je stigao“, složi se Kolin.

„Šta je *Levijatan*?“, pita Kolinova ćerka Bet, koja nam je neopaženo prišla. Ima sedamnaest godina, mlađa je tri godine od svog brata Breda, koji je sad negde dole u džungli. Mnogo mi liči na Ejmi, moju ćerku, ali to nije jedini razlog što mi oči zasuze kad pogledam Bet.

„To je priča o jednom čudovištu koje ne postoji“, kažem pošto joj Kolin ne odgovori.

„Šta vam onda znači da je ono stiglo?“

„Dušo, to se samo tako kaže.“ Kolin privije ćerku uz se. „Jedan čuven filozof je tom slikom opisao društvo bez zakona i reda.“

„Kao ovo ovde?“, pita Bet.

Prilazi nam čovek u borbenoj uniformi. Kolin se nakašlje.

„Bet, idi da praviš društvo majci, stižem odmah.“

Bet poslušno otrči.

„Poručniče?“, kaže Kolin.

„Gospodine Lou“, počne uniformisani. Ima kratku gustu sedu kosu i voki-toki iz kojeg ga krčeći doziva neki uznemireni glas. „Zapovednik jedinice u prizemlju javlja da više ne uspevaju da spreče ulaske. Treba li da pripucaju ako...?“

„Jesu li bande?“, pita Kolin.

„Uglavnom običan svet koji se nada da će ući u helikopter, gospodine Lou.“

„Mučenici. Nemojte pucati bez preke potrebe.“

„U redu, ser.“

„Koliko još ima do dolaska helikoptera?“

„Pilot javlja da stiže za oko dvadeset minuta, ser.“

„Okej, izvesti nas kad se bude približio, da svi budu spremni za ukrcavanje odmah po sletanju.“

„U redu, gospodine Lou.“

Dok poručnik odlazi, čujem kako odgovara u voki-toki. „Razumem, naredniče, ali naređenje glasi – bez upotrebe prekomerne sile. Jasno? Da, držite položaj i...“

Njegove reči se gube i ponovo se čuje samo nežno udaranje kanapa o jarbol i policijske sirene sa mračnih ulica. I Kolin i ja znamo da to nije prava policija, pošto je ona još

pre godinu dana prestala da patrolira ulicama kad padne mrak, već da su u tom vozilu četvorica mladića naoružana automatskim puškama, dovoljno drogirani da im refleksi budu netaknuti, možda i poboljšani, a da kočnice popuste. Doduše, kočnice nisu samo popustile već su i nestale, i to ne samo kod tih predatora već i kod celokupnog stanovništva. Ne može se govoriti o prekoračenjima kad granice više ne postoje.

I to je možda jedino opravdanje koje imam za ono što sam uradio.

I dalje čujem zvuk onog motora. Mora da mu je bio izbušen prigušivač, ili kako god da se to zove.

Dodajem gas niz pustu aveniju koja vodi kroz grad ka jugu, ka klanici. Motor galami zbog rupa od metaka u prigušivaču, moraću to da sredim. A treba mi i benzin. Igla na meraču je u crvenoj zoni, jebote, možda neću ni stići. A nipošto ne želiš da ostaneš noću u gradu bez prevoza i bez ekipe, tada automatski postaješ plen. Ali dobro, dokle god imam benzina, dokle god motor ide, ipak sam na nešto višoj poziciji u lancu ishrane. Naime, gore sam, u brdu, pronašla ono što tražim. Otvor. Rupu na tvrđavi. Možda će svi stanovnici te vile umreti za nekoliko sati, možda i neće. Neću im suditi ja, moje je da budem glasnik. Zvuk motora odzvanja među pustim poslovnim zgradama. Ako previše dodam gas, ostaću bez benzina, ali što sam duže u gradu, to su mi veći izgledi da se nađem u problemu. Maločas, kad sam usporila pored Louove zgrade, jedan me je umalo svukao sa motora. Ljudi su životinje, očajne, besne i uplašene. Jebote. Šta se desilo sa ovim gradom, sa ovom velikom i lepom zemljom?

II

„Osamnaest minuta do sletanja helikoptera!“, uzvikuje poručnik.

„Hiljadu osamdeset sekundi“, kaže Kolin, koji je uvek brže računao od mene.

Tek što je virus bio otkriven, pandemija je već zahvatila čitav svet i sve je počelo da se raspada.

Ljudi su umirali kao muve. Prvo od bolesti, zatim od siromaštva, a naposljetku i usled kraha političkih i društvenih institucija. Kao i svaka loša vest, i pandemija je, naravno, najteže pogodila siromašne, ali tek je sa nestašicom hrane situacija prerasla iz nečeg protiv čega smo pokušavali da se borimo složno i kao društvo, u borbu za resurse između onih koji imaju i onih koji nemaju. Prvo između siromašnih i bogatih, zatim između siromašnih i siromašnih, zatim između prvih komšija iz svih slojeva društva dok na kraju još jedino porodica i prijatelji nisu postali neprijatelji. Bakalnice su bile opustošene, a s vremenom i prodavnice oružja iako je poslednja bila obustavljena proizvodnja pištolja i pušaka. Snage reda, koje su već bile na ivici rasula, sasvim su se raspale. Najbogatiji su se povukli na posede i u utvrđenja u unutrašnjosti, uglavnom na uzvišice koje je lakše odbraniti. Nekoliko ekstremno bogatih, poput Kolina Loua, i pre pandemije su bili predvideli kolaps, preduzeli mere predostrožnosti i nabavili privatne posede i ostrva koji su bili samodovoljni i koje je obezbeđivala privatna milicija. Paradoksalno, virus im je pomogao u borbi protiv najveće pretnje: protiv mase siromašnih očajnika. Naime, zaraza se nesmetano širila po domaćinstvima u kojima su ljudi živeli zgusnuto, među onima koji nisu imali zdravstveno osiguranje i nisu mogli

priuštitu sebi da se povinuju pravilima karantina koje su nametnule vlasti. Međutim, pošto se pandemijska krivulja zaravnala i postala manja opasnost od pljačke, mislim da je tada najgore pogodila one koji su se našli između čekića i nakovnja, one koji su imali dovoljno da izgube, ali nedovoljno da se odbrane. A pošto su ih odrali do gole kože, mnogi od njih su i sami postali pljačkaši. Izbila je nova pandemija gde su se kao zaraza širili siromaštvo, očajanje i nasilje.

Na početku pandemije bio sam direktor pravne službe u Kolinovoj IT korporaciji. Virus je došao sa istoka, sa drugog kraja zemlje, ali nas je napao pre nego što je većina – samouverena srednja klasa – stigla da odreaguje.

Kada mi je, čitavih pet godina pre toga, Kolin pokazao Ostrvo pacova, nekadašnju zatvorsku koloniju od desetak hektara preko puta aerodroma, zadirkivao sam ga da je jedan od onih paranoičnih ludaka koji se stalno spremaju za smak sveta i to da će biti prepušteni sami sebi. To što je takvih bilo naročito mnogo baš u ovoj zemlji verovatno ima veze s našom kulturom slobode. Sam si kovač svoje sreće, niko te neće zaustaviti, ali ti niko neće ni pomoći.

„To je samo zdrav razum“, rekao je kad sam ga pitao da li se to graniči s paranojom. „Ja sam inženjer i programer, a mi nismo histerični vesnici sudnjeg dana, već samo izračunavamo verovatnoću da se desi nešto neverovatno, kao što radimo i na poslu. Jedno je, naime, sigurno: ako mu daš dovoljno vremena, sve će se, apsolutno sve, i desiti. Verovatnoća da se za mog života uruši društveni poredak nije velika, ali nije ni zanemarljiva. Kad pomnožim tu verovatnoću sa time koliko bi me to koštalo, finansijski i u pogledu kvaliteta života, dođem do iznosa koji bih bio spreman da platim na ime osiguranja. Ova investicija...“ – zamahnuo je rukom prema jalovom kamenitom ostrvu sa pustim betonskim

zgradama koje su svojevremeno bile zidane da spreče bekstvo, a ne upad spolja – „prava je sitnica ako njom kupujem mirniji san.“

Tad još nisam znao da unutra već postoji skladište oružja. Niti sam shvatao da Kolin i više njegovih prijatelja na visokim položajima nisu lečili kratkovidost laserskim operacijama iz estetskih razloga, već zato što su procenili da će, u slučaju propasti svetskog poretka, biti teško da se dođe do naočara i kontaktnih sočiva. A ako bismo se vratili u kameno doba, dobar vid bi pružao odlučujuću prednost u borbi za preživljavanje.

„Ne postoji razlog da ne budeš spreman, Vile. Ako ni zbog čega drugog, bar zbog tvoje porodice.“

Ali ja nisam bio spreman.

Nije istina da je pljačkanje počelo kada su vlasti odlučile da isprazne zatvore, koji su u praksi bili komore smrti u kojima je virus slobodno harao usled nedostatka uslova da se bolesni izoluju. Raspuštenih zatvorenika naprosto nije bilo dovoljno da bi sami izazvali sav ovaj haos. Kriv je bio doživljaj koji je to stvorilo. Doživljaj da su vlasti izgubile kontrolu, da je poredak ukinut, da smesta moramo prigrabiti sve što možemo, jer će to inače uraditi neko drugi. S druge strane, vrlo smo jasno videli i shvatali šta se dešava. Nije to bio iracionalan strah. Znali smo da ćemo, ako samo budemo pregrmeli tu pandemiju – koja je već jenjavala u pojedinim zemljama – moći da se vratimo normalnim životima. Ali videli smo i da je strah nadjačao zajedničku svest. Nije to bila masovna histerija, već odsustvo zajedničke svesti. Svako je ponaosob donosio odluke koje su bile razborite i razumne za njega samog i njegove najbliže, ali pogubne za društvo kao celinu.

Neki su postali pljačkaši i nasilnici iz nužde.

Drugi – poput Kolinovog sina Breda – zato što su to želeli.

Bred Lou je tokom odrastanja imao napregnut odnos sa ocem. Kolin je Breda, kao starije dete, bio predvideo za svog naslednika, ali Bred naprosto nije bio dorastao tom zadatku. Nije nasledio očev intelektualni i radni kapacitet, a nedostajalo mu je i vizije i volje da menja svet. Nije posedovao ni Kolinovu neodoljivu pojavu niti sposobnost da probudi entuzijazam kod drugih. Zauzvrat je nasledio očevu – povremeno i bezgraničnu – sebičnost i spremnost da zanemari obzire prema drugima kako bi postigao ono što želi. Tako je, na primer, očevim novcem podmitio trenera da mu dodeli mesto u školskom fudbalskom timu nauštrb talentovanijeg igrača. Drugom prilikom je nagovorio oca da donira sredstva za fond koji su on i neki drugari pokrenuli za siromašne studente, ali se ispostavilo da je taj novac odlazio na drogu, žene i ekstravagantne žurke u kući koju su iznajmljivali izvan kampusa. Tek kada se dekan obratio Kolinu pošto ga je njegov sin i fizički napao, saznalo se da je Bred falsifikovao izveštaje o položenim ispitima na koje nije ni izašao, pa ga je Kolin ispisao sa koledža.

Bred se tog leta vratio kući kao potpuni gubitnik. Priznajem, bilo mi ga je žao. Letovali smo zajedno u velikoj vikendici na dva nivoa. Godinama smo delili troškove iznajmljivanja, ali je sada Kolin kupio celu tu kuću. Odnos oca i sina bio je napet, pa je nama ostalima bilo još teže da izađemo na kraj s Bredom. Bred, naime, nije bio bezosećajan mladić, čak naprotiv: osećao je previše toga. Oca je obožavao i divio mu se. Tako je bilo oduvek i to se videlo. Više se videlo to nego da otac voli sina. Sada su se Bredova osećanja kretala u rasponu od očajanja, besa, apatične ravnodušnosti i agresije prema svima koji ne bi uradili ono što on hoće, bilo da je reč o članovima njegove porodice ili o zaposlenima

u letnjikovcu. Tada sam u Bredu prepoznao onog drugog Kolina, lice koje bi Kolin pokazao kada ipak ne bi uspeo da ubedi ljude svojim zavodljivim entuzijazmom i inteligencijom: pretećeg Kolina, koji bi praktično iz hira kupio nekog manjeg, dosadnog konkurenta, a zatim likvidirao njegovo preduzeće ostavljajući sve njegove radnike bez posla. Kada sam u par prilika osujetio Kolinove naume po pravnoj osnovi, bio je toliko ljut da znam da bi me tad mogao otpustiti. Znam to zato što sam upoznao to crnilo u njegovom pogledu još kad smo bili deca, a on ne bi dobio šta hoće.

Povuklo bi se tek kad bi to i dobio.

Mislim da je i Bred otkrio isto to: ako bi samo popustio neke kočnice, mogao je da istera svoju volju nasiljem, pretnjom i čistom silom. Kao onda kad je naterao braću Vinston iz susedne vikendice da zapale staru Fergusonovu garažu. Kako su braća posle rekla na saslušanju u policiji, Bred im je zapretio da će, ukoliko to ne budu uradili, zapaliti vikendicu Vinstonovih dok oni budu spavali.

Bredova jaka osećanja došla su do izražaja i u njegovom beznadežnom udvaranju mojoj ćerki Ejmi. Bio je zaljubljen u nju odmalena, ali umesto da ga to prođe, kako obično biva sa dečjim simpatijama, činilo se da se razbuktava svakim ponovnim susretom na raspustu, ali i zbog činjenice da mu osećanja nisu bila uzvraćena; njena stalna odbijanja samo su ga dodatno podsticala. Naime, očito je smatrao da polaže prava na nju.

Jedne noći me je probudio Bredov glas u hodniku ispred Ejmine sobe. Uporno je tražio da uđe, ali ona očigledno nije htela da ga pusti, pa joj je rekao: „Ovo je naša kuća, sve ovo je moje. Pusti me, ili ćemo vas izbaciti, a tvoj otac će dobiti otkaz.“

Nikad to nisam rekao Kolinu, uostalom, i sâm sam pravio gluposti iz očajničke ljubavi, a slutio sam da bi Kolin

za to kaznio sina nerazumno strogo ne bi li nam pokazao da takve stvari ne toleriše. Zato se čaša nije prelila zbog pretnji upućenih Ejmi, već zbog paljenja garaže. Pošto se Bred izvukao sa uslovnom kaznom i pozamašnom odštetom koju je mister Fergusonu isplatio njegov otac iz svog džepa, Kolin mu je dosudio kućni pritvor. Dva dana kasnije Bred je pobjegao u grad na motociklu koji je dobio za osamnaesti rođendan, prethodno uzevši veliku svotu iz očevog sefa i ključeve stana u centru.

„Ovako bar znam gde je“, uzdahnio je Kolin za doručkom.

Posle tri meseca Kolin mi je ispričao kako su mu iz policije javili da je stan sasvim izgoreo u jednom od brojnih požara u centru. Nisu pronašli tela, ali od Breda nije bilo ni traga. Kolin je prijavio njegov nestanak i pritiskao policiju da ga traže, ali policija je dotad već prestala da istražuje bilo šta osim najakutnijih slučajeva: ulično nasilje, podmetnute požare i ubistva. Sa istočne obale stizale su vesti da se policija u nekim gradovima zabarikadirala u stanice, inače omiljene mete bandama zbog arsenala oružja koji se tu čuvao. Bilo je i glasina da u nekim državama policajci više nisu dolazili na posao, već da su se okupili u bande i preživljavali kao drumski razbojnici.

Kada je vlada proglasila vanredno stanje na teritoriji čitave zemlje, a Kolin prešao sa ženom i Bet u napušteni zatvor na Ostrvu pacova, rekao mi je da je preko nekih kanala konačno došao do saznanja o Bredu. Sin Kolina Loua postao je vođa pljačkaške bande po imenu Haos.

„Zašto se odao pljački?“, pitao se Kolin odmahujući glavom. „Kad može da dođe meni i dobije sve što mu treba.“

„Možda mu treba upravo ovo“, rekao sam. „Da ti pokaže kako može sam da se snađe. Ne samo da preživljava u ovim vremenima i bez tvoje pomoći već je sposoban da se nametne i predvodi druge. Kao ti.“

„Hm.“ Kolin me je pogledao. „Dakle, ti ne misliš da on naprosto voli sve to?“

„Šta?“

„Haos, otimačinu... uništenje.“

„Ne znam“, rekao sam.

I nisam slagao.

Dok se svet oko nas rušio, Hajdi, Ejmi i ja smo pokušavali da vodimo što normalniji život u centru.

Hajdi sam upoznao na studijama prava i sve se odvijalo sasvim jednostavno. Dve večeri su bile dovoljne da shvatimo kako smo stvoreni jedno za drugo, još dve godine da shvatimo da smo bili u pravu. Više nije bilo dileme, venčali smo se i posle tri godine je Ejmi došla na svet. Hteli smo još dece, ali prošlo je četrnaest godina pre nego što se rodio mali Sem, koji uskoro puni četiri godine.

Dok je harao virus, a grad bio pod ključem, bankrotiralo je preduzeće u kojem je Hajdi radila, a znala je da će teško doći do posla na tržištu rada nakon što je nezaposlenost skočila sa pet na trideset posto, a ekonomska recesija dostigla ono što stručnjaci nazivaju kritičnom masom, tačku posle koje sunovrat pospešuje samog sebe. Zato je, posle pandemije, kada su ljudi ponovo mogli da se viđaju bez straha od zaraze, Hajdi počela da nudi advokatske konsultacije za siromašne građane. Pretvorila je našu kuhinju u kancelariju i tek ponekad dobijala nadoknadu za svoj rad. Srećom, novac nam nije predstavljao najveći problem. Pošto se uprava korporacije *Lou* razbežala tik pred izbijanje pandemije, prihvatio sam ponudu najveće računarske kompanije u zemlji koja je bila dovoljno dobra da i ja i drugi interni akcionari budemo materijalno obezbeđeni do kraja života. Dao sam otkaz i naredne nedelje proveo razmišljajući šta ću sa sobom.

A za to vreme je virus stigao do nas i počeo da diktira život ne samo meni već i svima na planeti.

Shvatio sam da je najsmislenije što bih mogao da uradim bilo da pomognem Hajdi u njenom pomaganju drugima.

Od tog dana su ne samo kuhinja već i dnevna soba i biblioteka počele da funkcionišu kao nekakav krizni štab za brodolomnike i bizarne sudbine. Međutim, onda je i pravosuđe počelo da puca po šavovima. Iako su vlada, skupština i sudovi i dalje nekako funkcionisali, bilo je samo pitanje vremena dokle ćemo imati policiju sposobnu da sprovedi zakone i presude, zatvore za izdržavanje kazni, pa i lojalnu vojsku. Skupština je dodelila vojnom vrhu široka ovlašćenja u pitanjima zaštite lične svojine, ili bar državne imovine i pod nekim drugim okolnostima to bi joj otvorilo vrata da preuzme vlast u zemlji. Ipak bi i hunta – tragom društvene filozofije u *Levijatanu* – bila bolja od anarhije. Do toga ipak nije došlo, pošto su vojnici i oficiri prešli u privatne vojske bogataša za pet puta veću platu od one koju su primali u profesionalnoj vojsci.

Čak smo i mi koji nismo bili prebogati preduzeli neke korake da zaštitimo ono što je naše. Ono što smo mislili da je naše. Da se pripremamo za ono najgore.

Ipak, ništa me nije moglo pripremiti za ono što se desilo.

Dok stojim na vrhu nebodera iščekujući buku helikoptera, ponovo osećam ukus užeta u ustima, miris benzina u garaži i čujem vriske najmilijih iz kuće. I pomišljam kako ću izgubiti sve, baš sve.

„Šesnaest minuta!“, uzvikuje poručnik.

Kolin i ja prilazimo ivici i gledamo mračne ulice. Do mene jedva dopire zvuk usamljenog motocikla. Pre samo

mesec dana gradom su harale bande motociklista, ali ih je nestašica benzina naterala da u pljačku idu pešice.

„Misliš, dakle, da Justicija još nije umrla – uprkos onoj rupi od metka na čelu?“, pita me Kolin.

Pogledam ga. Teško je shvatiti kako radi Kolinov mozak, ali pošto još od školskih dana vežbam da sledim njegov asocijativni tok misli, nekad mi to i pođe za rukom. Čuo je motocikl i odmah se setio svog sina Breda i njegove bande Haos. Oni na kacigama nose stravičan motiv Justicije, boginje pravde sa povezom preko očiju i vagom u ruci – i sa velikom, krvavom rupom od metka na čelu.

„Nokautirana je“, kažem, „ali još mislim da se pravna država može ponovo uspraviti.“

„A ja sam oduvek mislio da je to naivno, da će pre ili kasnije nastupiti vremena kad se smeš osloniti samo na najužu porodicu. Ko je od nas bio u pravu, Vile?“

„Ljudi će se boriti protiv tvoje entropije, Koline. Ljudi teže onom što je bolje, teže civilizovanom društvu, oni žele *the rule of law*.“¹

„Ljudi žele osvetu za nanetu nepravdu, to je bila jedina svrha pravne države. A pošto ona više ne može da obavlja taj zadatak, ljudi uzimaju pravdu u svoje ruke. Pogledaj samo istoriju, Vile. Krvna osveta, sinovi i braća svete svoje očeve i braću. Odatle je počelo, tome se sad vraćamo. Ljudski je osećati se tako, ljudski je biti takav. Čak i za tebe, Vile.“

„Čujem te, ali se ne slažem. Meni su razum i humanizam iznad osvete.“

„Kako da ne. Možeš se uspešno pretvarati, ali ja znam koja osećanja besne u tebi. A i ti znaš isto kao i ja da osećanja uvek, uvek nadvladaju razum.“

¹ Engl.: vladavinu zakona. (Prim. prev.)

Ćutim, umesto toga gledam niz aveniju za onim motociklom. Zvuk motora je zamro, ali vidim svetlost fara i nadam se da je to – to. Treba nam svetlosti, treba nam nade. Kolin je, naime, u pravu. On je uvek u pravu.

III

Usporavam. U ovom delu avenije više nema ljudi niti saobraćaja, ali pošto vozim samo sa oborenim svetlima da ne privučem pažnju, moram ići dovoljno sporo da na vreme vidim rupu na putu. Ludilo – iako je ljudima odavno nestalo benzina, bombi očito imaju napretek, eksplozije su svakim danom sve učestalije.

Kočim. Nisam ugledala nekakvu rupu, već svetlost baterijske lampe. Tamo, ispred sledeće raskrsnice, jedna banda je postavila barikade. Iza njih bešumno gori automobil.

Au, jebote, postavili su šiljke preko čitavog kolovoza.

Kočim, gledam u retrovizor. I zaista, na slaboj svetlosti farova vidim da mi prilaze i s leđa. Išetali su iz senki zgrada s obeju strana ulice i sad razvlače traku sa šiljcima da mi prepreče put za povlačenje. Za dve sekunde prebrojim ukupno dvanaesticu, šestoricu napred i šestoricu pozadi. Samo četvorica nose uočljivo oružje. Po njihovim pokretima zaključujem da su to mladi ljudi. Ne nose simbole niti ambleme neke bande. Loša vest je što su do tih traka sa šiljcima verovatno došli tako što su orobili policijsku stanicu, što znači da imaju petlje. Drugim rečima, da su dovoljno očajni. Dobra vest je ta da su se rasporedili bez ikakvog taktičkog smisla, što mi govori da su neiskusni, glupi ili da misle da je brojčana nadmoć dovoljna.

Na pedeset metara od njih zaustavljam motor i skidam kacigu. Podižem je, da vide.

„Haos!“, uzviknem nadajući se da vide simbol na kacigi.

„Jebote, ženska!“, čujem nekog kako kaže.

„Još bolje“, smeje se drugi.

„Sklonite prepreku i pustite me da prođem ako ne želite probleme!“, uzviknem. Dobijem očekivani smeh u odgovor. Palim duga svetla. Sad ih bolje vidim, po mešavini etničkih pripadnosti i odeće izgledaju kao grupica onih koje nijedna druga ekipa nije htela. Zatim dohvatim remingtonku koju nosim sa strane u bisagama i uperim je u najvećeg od njih, koji je i dalje zaslepljen farovima i pride stoji tik ispred trake sa šiljcima. Prisećam se prethodnog puta kad sam upotrebila tu pušku i savršenog jednakostraničnog trougla između rupe od metka i očiju. Doduše, ta meta je visila na kuki tik ispred mene. Opalim i pucanj odjekne među zgradama. Tip pada kao što i treba, unatraške preko šiljaka, a ja dodajem gas ciljajući njegove raskrečene noge na zemlji. Stižem da vratim pušku u futrolu i obe ruke na volan pre nego što zagazim prednjim točkom preko njega.

Ne pucaju za mnom.

Ovih dana niko ne rasipa municiju na izgubljene bitke.

Ne znam da li sam namerno izabrala put koji vodi pored Adamsove kuće – ruku na srce, nemam dovoljno benzina da zaobilazim. Možda mi je potrebno da se vratim na mesto zločina, da se podsetim zašto sada radim ovo što radim. U svakom slučaju, evo sada kuće.

Tiho je, mračno. Ne zaustavljam se, samo usporavam. Još stoji rupa na kapiji. Rupa koju sam ja napravila.

Stisnula sam ručke cvikcangli i sečiva su pregrizla čelične žice.

Osećala sam poglede svih dvanaestorice na leđima, osećala miris testosterona, nervozno trupkanje cokula koje nisu uspevale da miruju na asfaltu.

„Brže!“, uzbuđeno je siktao Bred.

Došlo mi je da ga pitam gde mu se žuri, kad se sigurno neće pojaviti policija.

Došlo mi je da mu ponudim da to uradi sam, objasnim da ja radim tempom koji meni odgovara.

Ili da predložim da batalimo celu stvar, da kažem kako jeste: da je sve to jedna glupa ideja.

Zapravo je moj zadatak, kao Bredove desne ruke, i bio da mu se usprotivim, da ga odgovorim od cele akcije. Naknadno sam mnogo lupala glavu oko toga. Da li sam tada mogla nešto da promenim? Čisto sumnjam. Manje je bitno bilo što je ideja glupa, važno je bilo to što je ideja Bredova. Kao prvo, ne bi, kao ni inače, dozvolio da izgubi čast pred ostatkom bande i prizna da sam u pravu. Ipak, mogla sam da uradim kao i inače, da mu predstavim svoje argumente kao tumačenje njegovih. Onda bi, kad shvati da sam u pravu – a naknadno se uvek ispostavljalalo da sam bila u pravu – on sam preuzeo zasluge za to. Šta da se radi, i glup vođa može biti dobar ako samo nauči da razlikuje dobre savetnike od loših. A Bred je to umeo. Iako je sam bio tek prosečne pameti, činilo se da automatski prepoznaje tuđu, kao da je imao nekakvog iskustva sa time i to doživeo iz prve ruke. Nije morao da razume tvoje zaključivanje, jednostavno ti je čitao sa čela da mu govoriš nešto pametno. Upravo je zbog toga, a ne zbog moje karijere u kik-boksu, izabrao da mu desna ruka u Haosu ipak bude jedna devojka.

Pravi razlog za to što mu se uopšte nisam usprotivila niti pokušala da manipulišem njime bio je taj što sam shvatila da se ne radi o običnoj otimačini hrane, oružja, benzina i agregata koji ti ljudi možda jesu, a možda i nisu držali u garaži. Bred je njih poznao lično. Oni su imali nešto što je on morao da uzme i ne bi mi popustio. Zato sam oćutala. A

smem da priznam i ovo: ne bih rizikovala da izgubim položaj u Haosu, jedino što me održava u životu, zbog nekoliko bogatih belaca koje čak i ne poznajem.

„Evo!“, rekla sam, razmaknula presečenu žicu i provukla se unutra osećajući kako mi krajevi paraju kožu i kožnu jaknu.

Provukli su se za mnom. Bred je osmotrio mračnu kuću na mesečini. Bilo je dva sata noću. Ako iko ikad spava u ovim vremenima, spava u to doba.

Povadili smo oružje. Postojale su, naravno, i teže naoružane bande od naše, odmetnici od vojske i policije i bivši pripadnici kartela koji su prešli preko granice. Ipak, u poređenju sa drugim mlađim ekipama, mi smo bili prava armija: svako je imao po kalašnjikov, glok 17 i vojni nož. Bilo nam je nestalo granata za bazuku, ali smo Bred i ja nosili po dve ručne bombe.

Bredu su se oči caklile kao da je zaljubljen. Možda je mogao da bude i lep – kad spava. U budnom stanju bilo je nečeg što mu je remetilo crte lica, zračio je nekakvim strahom, kao da očekuje da ćeš ga udariti, kao da te mrzi i pre nego što to uradiš. A ta gruba i hladna mržnja naglo se smenjivala sa toplinom i osećajnošću da bi se morao zapitati kako li je biti u njegovoj koži. Ne вреди, bilo bi ti ga žao, pozeleo bi da mu pomogneš. A baš te noći, kada mu je mesečina obasjala dugu prljavoplavu kosu, Bred je ličio na onog nekog Kurta, rokeru čije mi je pesme moj usvojitelj puštao kada bi se natio. Drao bi se kako svi treba da uradimo isto što i Kurt, da napravimo nekoliko dobrih pesama, pa da se ubijemo. Ali moj otac nije mogao ništa da napravi, pa je morao da se zadovolji samo potonjim.

„Ivon, jesi li spremna?“ , rekao je Bred pogledavši me.

Plan je bio da sa Damborn pozvonim na glavni ulaz, a da ostali upadnu na zadnji. Nisam baš shvatila zašto je trebalo

da budimo porodicu koja je tad verovatno spavala umesto da isforsiramo faktor iznenađenja do maksimuma, ali je Bred rekao da će ih prizor mlade Kolumbijke i niskog, zaostalog dečaka navesti da spuste gard, da su takav tip ljudi. Pomagači, dodao je prezrivo.

Klimnula sam, a Bred je navukao fantomku preko lica.

Dambo i ja smo prišli ulaznim vratima i pozvonili. Sigurno je prošao čitav minut pre nego što se upalila lampica na kameri iznad vrata.

„Da?“, pitao je pospan muški glas kroz zvučnik.

„Ovde Grejs, išla sam sa Ejmi u školu“, rekla sam plačno. Ta imena sam dobila od Breda, a glumački dar od dvoje Kolumbijaca o kojima ne znam ništa. „A ovo je moj brat.“

„Šta radite napolju usred noći i kako ste ušli u dvorište?“

„Bili smo da odnesemo večeru baki, ali smo onda videli neku bandu na ulici, pa sam se setila Ejmine kuće. Popeli smo se preko bodljikave žice, Serđo se malo pocepao.“

Uperila sam prstom u poderotine koje smo napravili na Dambovoj košulji. Inače je trebalo da bude očigledno da dečko nema ni kapi latinoameričke krvi u venama.

Nastala je pauza. Valjda je razmišljao. Inače nije bilo neuobičajeno da ljudi raznose hranu i druge potrepštine po kućama pod okriljem noći.

„Samo trenutak“, rekao je.

Osluškiivala sam. Koraci na stepenicama. Zvučalo je kao da pripadaju odraslom muškarcu.

Vrata su se otvorila. Prvo malo, zatim i širom.

„Uđite, ja sam Vil, Ejmin tata.“

Imao je plave oči i bore od smejanja, jareću bradicu i kovrdžavu riđu kosu, zbog čega mi je delovao mlađe nego što sam pretpostavila da je morao biti. Bred je verovatno bio u pravu, Vil je izgledao kao neko ko pomaže drugima. Bio je

bos, ali je navukao izlizane farmerke i majicu univerziteta na kojem pretpostavljam da je studirao. Šmugnula sam unutra i stala mu iza leđa dok je držao vrata Dambu. Izvukla sam pištolj i udarila ga cevlju po slepoočnici. Nisam htela da ga povredim, dovoljno sam visoka da bih to postigla i šutom u glavu. Samo sam mu stavila do znanja da su devojka i niski dečacić spremni da primene silu.

Uzviknuo je i uhvatio se za krvavu slepoočnicu. Uperila sam pištolj u njega.

„Ne dirajte mi porodicu“, rekao je. „Nosite sve, ali nemojte...“

„Ako nas budeš poslušao, nikome u kući neće ništa da se desi“, rekla sam. I mislila da ne lažem.

IV

Krv mi se slivala iz slepoočnice na majicu dok su me vodili u garažu i vezivali za stolicu, koju su pak vezali za strug. Devojkica koja se predstavila kao Ejmina drugarica – a mogla je to i biti – zagledala je naftni agregat. Imao je točkove, ali i sto pedeset kila, pa je verovatno razmišljala kako da ga odnese.

Misli su mi jurile ka Hajdi. I nju je probudilo zvono na vratima, sigurno je shvatila šta se desilo. Da li je sklonila Ejmi i Sema u podrum, u ono što smo zvali *panic room*, ali što je zapravo bila samo ostava bez prozora sa zidovima od cigle, čvrstim vratima sa bravom na unutrašnjoj strani i zalihama vode i hrane za nedelju dana. Ako je ta visoka crnokosa devojkica bila razumna kao što mi je izgledala, očekivao sam da samo pokupe šta im treba i odu odatle. Dečak koji je bio s njom nije izgovorio ni reč, ali ju je pratio u stopu. Delovao mi je previše bezazleno da bi mu povređivanje ljudi pričinilo zadovoljstvo.

Tek kad su iz kuće dopreli Hajdini vrisci, shvatio sam da su tu i drugi.

„Rekla si...“, počeo sam.

„Umukni.“ Ponovo me je udarila pištoljem.

Dečak ju je pogledao, ali ona nije rekla ništa, samo je gledala u mene. Kao da mi se izvinjava tim pogledom.

Odmah zatim se na vratima pojavio tip s hokejaškom kacigom. Na kacigi je imao amblem Justicije.

„Kaže da dođete u kuću“, rekao je taj tip sa potisnutim smehom u glasu.

Ko to kaže? Verovatno njihov vođa.

Dečak i devojka su otišli, a tip je stao ispred mene. Držao je automatsku pušku ruske proizvodnje kakvu su odjednom svi imali, navodno je bila vrlo pouzdana. Kalašnjikov. Neke zemlje ga drže na zastavi, smatraju ga simbolom borbe za slobodu. A mene podilazi jeza, ima nečeg izopačenog u tom savijenom šaržeru.

„Daću ti pet hiljada ako pustiš mene i moju porodicu“, rekao sam.

„Gde da potrošim te pare?“ Tip se nasmejao. „U *Seven-ilevenu*?“

„Daću ti...“

„Ne moraš ti meni ništa da daješ, matori, ja uzmem šta mi treba.“

S jedne police je uzeo moju staru motociklističku kacigu. Skinuo je svoju hokejašku da je isproba. Dvaput je podigao i spustio vizir. Izgledao je zadovoljno. Svukao je ranac sa leđa i nagurao kacigu u njega.

Ponovo sam začuo vriske iz kuće. Nisam mogao da dišem. Ja sam ta budala koja je otvorila vrata i pustila Levijatanu da uđe. Nisam ni želeo da dišem, želeo sam da umrem. Ali nisam mogao, nisam smeo, bio sam im potreban. Morao sam

da se oslobodim. Cimao sam kaišiče kojima me je devojka vezala za stolicu, osećao sam kako mi se koža kida i vreła, gusta krv sliva niz dlanove.

Hajdi je opet vrisnula, dovoljno glasno da sam razabrao jednu reč. Jedinu reč. „Ne.“ Očajničku, uzaludnu pobunu protiv onog što zna da će uslediti.

Tip me je pogledao, uhvatio kalašnjikov za cev i skliznuo šakom niz nju kao da onaniše. Zatim mi se iscerio.

Mislim da je tada počelo. Tada je onaj čovek kojim sam se oduvek smatrao počeo da nestaje.

Zastala sam sa Dambom na vratima i pogledala sto za ručavanje. Debele, grube, mrke daske, rustičan, ali sigurno pre skup. Kao onaj trpezarijski sto koji mi je Marija pokazala u časopisu za enterijer i rekla da joj se sviđa. Naravno, ne bih mogla da ga natovarim na motor. Nerado sam pogledom prešla na ženu koja je ležala vezana na tom stolu. Očito su negde pronašli uže, i sada su ga obavili oko stola i preko njenog vrata, grudi i stomaka. Noge su joj bile vezane za noge od stola, a spavačica zadignuta preko stomaka i smaknuta sa grudi.

Ispred nje sam ugledala leđa na crvenoj kožnoj jakni sa izvezenim motivom zmaja otvorenih čeljusti koji izranja iz mora. Bila je to Ragnarova jakna. Okrenuo se prema nama.

„Gde ste dosad?“

Ispod ravnih smeđih šišaka koje će Ragnar izgubiti pre tridesete, svetle, zverske oči su se caklile zlokobno čak i kada bi se nasmejao. Ili naročito tada. Možda nije bila slučajnost to što je grad nazivao „savanom“ i na motoru nosio dugačak gvozdeni lanac sa kukom koji mu je služio, kako bi sam rekao, „da izdvoji najslabiju jedinku iz krda“.

„Je l' ovo realno?“, pitala sam.

„Realno“, rekao je cereći se još šire. „Imaš neku zamerku?“

Videla sam da je primetio kako sam je prečutala. Cena pripadnosti bandi je ta da prihvatiš njena pravila. Između ostalog. Ali ono što je usledilo nije bilo ni po jednom pravilu.

„Dambo, kucnuo je čas“, reče Ragnar. „Stigao je red i na tebe?“

„A?“

„Hajde. Nemaš čega da se bojiš.“

Dambo me je pogledao zbunjeno.

„Ne mora ako neće“, rekla sam začuvši da mi glas zvuči piskutavo.

„Hoće.“ Ragnar me je pogledao izazivački, kao da mi govori kako je trebalo da on bude desna ruka, a ne ja. Čekao je da se pobunim ne bi li odigrao adutom, ali već sam znala šta drži u ruci.

„Bredovo naređenje“, konačno je dodao.

„A gde je Bred?“, pitala sam obazirući se. Svi su blenuli kao hipnotisani u ženu na stolu, pa i Dambo. Tek tada sam spazila dečacića razrogačenih očiju u fotelji okrenutoj prema stolu. Mogao je imati tek tri-četiri godine i sada je gledao u majku.

„Bred je gore“, rekao je Ragnar i pogledao Damba.

„Dakle, mali, jesi li spreman?“

Jedan od blizanaca O'Lirija prikrao se Dambu straga i jednim trzajem mu svukao pantalone. Svi su se nasmejali, pa i Dambo, ali on se smeje uvek kad i ostali kako niko ne bi primetio da nije razumeo u čemu je štos.

„O-ho-ho“, reče Rangar. „Pa kepec je spreman.“

Ponovo smeh, Dambov je bio najglasniji.

„Dambo, reci Ivon da si spreman!“ Ragnar me je pogledao.

„Spreman sam!“ Dambo se smejaao, obodren pažnjom i staklastog pogleda uperenog u ženu na stolu.

„Jebote, Dambo“, rekla sam. „Ne mor...“

„Oglušuješ se o naređenja, Ivon?“, podsmešljivo je uzviknuo Ragnar. „Podstičeš na oglašavanje o naređenja?“

„Spreman sam!“, uzviknuo je Dambo, voleo je da ponavlja rečenice kojima postiže nekakav efekat. A sada su ga ostali popeli na stolicu, odvrnuli muziku i počeli da navijaju.

Krv mi je proključala. A meč gubiš upravo kad dozvoliš temperaturi krvi da presudi. Zato sam samo – tiho, ali dovoljno glasno da me vrlo dobro čuje – rekla:

„Vratiću ti za ovo, Ragnare.“

Stolica je zaškripala po podu. Žena je bila izvila glavu da gleda dečacića. Niz obraze su joj tekle suze, šaputala je nešto. Nisam izdržala, prišla sam da čujem njen usiljeno smireni glas koji je ipak podrhtavao.

„Biće sve u redu, Seme, sve će biti u redu. Zažmuri, misli na nešto lepo, nešto što želiš da radimo sutra.“

Zakoračila sam, zgrabila Sema ispod miški i podigla ga.

„Pusti ga!“, vrisnula je žena. „Pusti mi dete!“

Pogledala sam je u oči. „On će ovo da propusti“, rekla sam.

Podigla sam ga na krkače i čvrsto držala dok se koprcao vrišteći kao svinja kad je kolju. Zaputila sam se prema kuhinjskim vratima. Ragnar je iskočio da mi prepreči put. Zgledali smo se. Ne znam šta mi je video u očima, ali je posle nekoliko sekundi uzmakao.

Kad sam se sagnula da prođemo na vrata, čula sam kako majka uzvikuje: „Ne!“ Prošli smo kroz kuhinju i stigli do vrata koja su vodila u hodnik. Produžila sam dok nisam pronašla kupatilo. Smestila sam dečaka u kombinovanu kadu sa tušem, navukla zavesu i rekla mu da će mama doći po njega ako bude zapušio uši i ostao miran kao bubica. Onda sam izvadila ključ iz brave i zaključala vrata sa spoljašnje strane.

Popela sam se na sprat, prošla pored dvojih otvorenih vrata i stigla do trećih koja su bila zatvorena. Obazrivo sam ih otvorila.

Na svetlosti iz hodnika ugledala sam Breda kako sedi pored kreveta u kojem je plavuša mojih godina spavala sa slušalicama na ušima. Prepoznala sam te slušalice, imale su zaštitu od buke koja je sprečavala da te probude eksplozije sa ulice.

Ili nasilje nad tvojom porodicom samo nekoliko metara odatle.

Bred je očito već neko vreme samo tako piljio u devojk. Bila je lepa, doduše, po nekoj starinskoj, romantičnoj mustri, nije bila moj tip. Ali Bredov je očito bila, nikad ga pre nisam videla takvog, nežnog i sanjivog pogleda, sa smeškom na usnama. Shvatila sam da sam tad prvi put videla Breda srećnog.

Devojka je okrenula leđa svetlosti, ali se nije probudila.

„Moramo da bežimo“, prošaputala sam. „Vrištanje se čulo sve do garaže, komšije su možda pozvale policiju.“

„Imamo vremena“, rekao je Bred. „A ona ide s nama.“

„A?“

„Ona je moja.“

„Jesi li ti sasvim poludeo?“

Ne znam da li sam to izgovorila preglasno, ali devojka u krevetu je iznenada otvorila oči. Bred joj je skinuo slušalice.

„Ćao, Ejmi“, rekao je baršunastim, meni sasvim nepoznatim glasom.

„Brede?“ Devojka je širom otvorila oči i nekako nehotice uzmakla u krevetu od njega.

„Pst“, rekao je. „Došao sam da te spasem. Dole je upala banda, drže tvoje roditelje i Sema. Brzo spakuj nešto odeće, stavio sam merdevine na prozor.“

Tada je ta devojka, Ejmi, spazila mene. „Brede, šta ti ovo znači?“

„Spasavam te“, ponovio je šapatom. „Ostali su dole u dnevnoj sobi.“

Ejmi je samo treptala. Usvajala je nove informacije. Usvojila ih je brzo, kao što smo svi naučili da radimo.

„Ne idem bez Sema“, rekla je glasno. „Ne znam šta se dešava; ili mi pomozite, ili odlazite.“ Tada je pogledala mene. „A ko si ti?“

„Poslušaj ga“, rekla sam pokazavši joj pištolj.

Ne znam da li sam postupila ispravno ili pogrešno, Bred mi nije najavio nikakvo kidnapovanje, ali čim se devojkica pridigla u krevetu, Bred ju je zgrabio za kosu, zabacio joj glavu i prislonio krpom na usta i nos. Opirala se tek koju sekundu, a onda joj je telo uz trzaj omlitavelo u njegovom naručju. Hloroform. A ja sam mislila da nam je nestalo.

„Pomozite mi da je ponesem“, rekao je vraćajući krpom u džep.

„Šta će ti ona?“

„Da mi bude žena i da mi rađa decu“, odgovorio je Bred. Tada sam još mislila da se zeza.

„Hajde“, rekao je uhvativši onesvešćenu devojkicu ispod mišica. Pogledao me je izvivši obrvu. Stajala sam kao ukopana, nisam znala hoću li moći. Iznad kreveta je imala poster benda koji sam i ja nekad slušala.

„Naređujem ti“, reče Bred. „Odluči se.“

Odluči se. Znala sam, naravno, šta to znači. Hoćeš li ostati u jedinjoj porodici koju imaš, sa jedinom zaštitom koju možeš dobiti. Odluči, smesta.

Nekako sam ipak uspela da se pokrenem. Sagnula sam se, uhvatila je za noge.

Čuo sam zvuk velikog broja motora kako se udaljavaju kada se Hajdi uteturala u garažu zaogrnutu mojim mantilom.